

voimaministeriön toimintaedellytyksiä tulee tehostaa mm. siirtolaisasiain neuvottelukunnan aseman vakinaistamisella ja määrittelemällä sen tehtävät asetuksella nykyistä laajemmiksi. Ministeriöön tulee valtiontilintarjastajain mielestä muodostaa myös pysyvä

sihteeristö tai toimisto siirtolaisuusasioiden valmistelua varten. Tässä yhteydessä tulee myös ottaa harkittavaksi työvoima-avustajaverkoston laajentaminen alkuvaiheessa ainakin Norjaan ja ehkä myös tiettyihin Keski-Euroopan maihin.

TIEDOTUKSIA

Näyttely "OI MAAMME SUOMI - VÄRT LAND VÄRT LAND" Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen - Utvandringen från Finland till Sverige genom tiderna aloittaa Suomen kierroksen Pohjois-Pohjanmaan museosta Oulusta, jossa sen avajaiset pidetään 3.6.1982 ja jossa se on esillä koko kesän 5.9.1982 saakka. Tätä ennen näyttely on kiertänyt Ruotsissa toukokuusta 1980 alkaen kaikkiaan kuudella paikkakunnalla, joiden katselijamääräksi muodostui yli 100 000 henkilöä. Yksin Tukholmassa Nor-

diska Museetin tiloissa siihen tutustui n. 52 000 katselijaa.

Suomessa näyttely on esillä ainakin seuraavilla paikkakunnilla:

Oulu 3.6.1982-5.9.1982

Vaasa 10.9.1982-31.10.1982

Kuopio 5.11.1982-5.12.1982

Jyväskylä 15.12.1982-16.1.1983

Seinäjoki 22.1.1983-20.2.1983

(Helsinki

Turku

*Siirtolaisasiain neuvottelukunnan mietintö VI
Ulkosuomalaisten osallistuminen valtiollisiin
vaaleihin
Komiteamietintö 1981:60*

Vuonna 1972 toteutetun lain muutoksen jälkeen äänioikeus valtiollisissa vaaleissa on ollut jokaisella Suomen kansalaisella asuinpaikkaan katsomatta. Siirtolaisasiain neuvottelukunta on seurannut tiiviisti vaalijärjestelyjä ulkosuomalaisten osalta ja kahdessa aikaisemmassa mietinnössään esittänyt lukuisia toimenpide-ehdotuksia, joiden tavoitteena on ollut, että ulkosuomalaiset käytännössä myös voisivat käyttää heille lain mukaan kuuluvaa oikeutta.

Huolimatta siitä, että monet neuvottelukunnan ehdotukset ovat toteutuneetkin, ulkosuomalaisten äänestysvilkkkaus on päinvastaisista odotuksista huolimatta osoittanut vaali vaalilta laimenemisen merkkejä. Vuoden 1979 eduskuntavaaleissa äänestysprosentti oli 14,9. Eräänä keskeisenä syynä alhaiseen äänestysaktiivisuuteen neuvottelukunnan teettämän tutkimuksen mukaan on ollut se, että pitkään Suomesta poissa olleet ovat kokeneet Suomen asiat etäisiksi. Myös Suomen puolueiden kiinnostus ulkosuomalaisia kohtaan on koettu vähäiseksi, mikä on ilmennyt puutteellisenä tiedottamisena. Mikäli siirtolaisilla olisi mahdollisuus äänestää

asuinmaansa vaaleissa, olisi tällä suuri merkitys heidän omien olojensa kehittämisen kannalta, koska heillä olisi tällöin mahdollisuus suoranaisesti vaikuttaa heitä itseään koskeviin päätöksiin.

Tällä perusteella neuvottelukunta on päättänyt ehdottamaan pohjoismaisen valtiollisen äänioikeuden toteuttamismahdollisuuksien selvittämistä yhteis-pohjoismaisella tasolla. Ehdotus merkitsisi käytännössä sitä, että pohjoismaan kansalainen voisi toisessa pohjoismaassa asuessaan kansalaisuudestaan riippumatta osallistua valintansa mukaan joko asuinmaansa valtiollisiin vaaleihin tai sen maan valtiollisiin vaaleihin, jonka kansalainen hän on.

Ehdotus kansalaisuudesta riippumattomasta pohjoismaisesta valtiollisesta äänioikeudesta merkitsee poikkeamista siitä perinteisestä ajattelutavasta, että äänioikeus valtiollisissa vaaleissa voi kuulua vain valtion kansalaiselle. Ottaen huomioon pohjoismaisen yhteistyön tähänastiset saavutukset neuvottelukunta on kuitenkin katsonut, että tällainen ehdotus voidaan tehdä ja että pohjoismaainen valtiollinen äänioikeus olisi vain johdonmukainen kehitysaskelel pohjoismaisessa yhteistyössä.

Neuvottelukunta on tarkastellut myös muita vaalijärjestelmän kehittämismahdollisuuksia ja esittää tutkittavaksi mahdollisuudet ulkosuomalaisten oman vaalipiirin perustamiseen, postiaänestysmenettelyyn siirtymiseen ja vaalipiiristä riippumattomaan äänestämiseen.

Näistä vaihtoehtoista oman vaalipiirin perustamisen ulkosuomalaisille merkitsisi, että ulkosuomalaiset voisivat omien edustajiensa välityksellä osallistua ja tuoda ulkosuomalaisten olojen asiantunte-
musta poliittiseen päätöksentekoon Suomessa. Tällainen uudistus olisi neuvottelukunnan käsityksen mukaan omiaan lisäämään kiinnostusta äänestämiseen Suomen vaaleissa.

Äänestysmatkat on todettu pitkiksi. Toisaalta äänestyspaikkoja ei ole mahdollista nykyisestään tuntuvasti lisätä. Tästä syystä neuvottelukunta pitää postiaänestysmenettelyyn siirtymistä ulkosuomalaisten vaaleihin osallistumista teknisesti helpot-
tavana ratkaisuna.

Siirtolaisasiain neuvottelukunnan mietintö VII: Paluumuutto Komiteamietintö 1982.14

Paluumuutto ei ole sinänsä mikään uusi ilmiö, vaan siirtolaisuuteen on aina liittynyt myös paluumuuttoa. Yleistään voidaan todeta, että noin puolet muuttaneista palaa, joskin palaavien osuus on ollut vanhemman kaukosiirtolaisuuden osalta pienempi. Toisen maailmansodan jälkeen Suomeen on palannut yhteensä 295 000 suomalaista, joista Ruotsista palanneiden osuus on ollut keskimäärin 70%. Vaikka paluumuutto muualta on suhteellisen vakaata, on Ruotsista palaavien määrässä heijastunut Ruotsin talous- ja työllisyyskehitys. Paluumuutto on kasvanut vuodesta 1978 lähtien, ja vuonna 1980 paluumuuttajien määrä nousi jo lähes maastamuuttajien tasolle. Vuonna 1981 Suomen muuttovoitto oli 4700 henkilöä ja sama suuntaus on jatkunut myös tämän vuoden alkukuukausina.

Siirtolaisasiain neuvottelukunta on jo periaate-
mietinnössään esittänyt että paluumuuttopolitiikassa on lähdettävä siitä, että ketään ei houkutella palaamaan, mutta toisaalta kaikilla on oikeus palata entiseen kotimaahan. Näin ollen pitäisi turvata mahdollisuus reaaliseen valinnanvapauteen ja omaan päätöksentekoon. Paluumuuttoon liittyvät riskitekijät tulisi poistaa, mutta toisaalta paluumuuttajia ei tulisi asettaa erityisasemaan kotimaassa asuviin nähden. Lisäksi ulkosuomalaispolitiikan tavoitteilla - kieli- ja kulttuuri-identiteetin sekä kotimaahan suuntautuvien yhteyksien ylläpitämisellä - voidaan osaltaan säilyttää paluumuuton edellytykset.

Neuvottelukunta on mietinnössään lähtenyt siitä, että päävastuu paluumuuton edellytysten turvaamisessa kuuluu Suomelle. Neuvottelukunnan käsityksen mukaan voidaan kuitenkin siirtolaista vas-

Neuvottelukunnan teettämässä tutkimuksessa todettiin, että ehdokkaiden tuntemus oli erittäin heikkoa. Yli puolet v. 1979 eduskuntavaaleissa äänestäneistä ruotsinsuomalaisista ilmoitti, ettei tuntenut ainoatakaan ehdokasta. Tämän johdosta neuvottelukunta esittääkin, että ulkosuomalaiset voisivat äänestää tuntemiaan ehdokkaita riippumatta siitä, missä vaalipiirissä nämä ovat ehdokkaina.

Lisäksi neuvottelukunta esittää nykyiseen vaali-järjestelmään lähinnä teknisiä muutosehdotuksia, joiden tarkoituksena on helpottaa ulkosuomalaisten äänestämistä Suomen vaaleissa.

Tapani Tuomiharju

taanottaneen maan katsoa olevan omalta osaltaan velvollinen turvaamaan paluun edellytykset. Mm. uusittavana oleva pohjoismainen työmarkkinasopimus sisältää määräyksen, jonka mukaan sopimusmaiden viranomaisten edellytetään yhteistyössä pyrkivän turvaamaan myös paluumuuton edellytykset.

Neuvottelukunnan tavoitteena on ollut paluumuuttoon liittyviä toimenpide-ehtotuksia laatiessaan se, että paluumuutto tapahtuisi taloudellisesti ja sosiaalisesti turvatuissa olosuhteissa ja sopeutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan mahdollisimman kitkattomasti. Paluumuuttajan tulisi olla tasavertaisessa asemassa maassa-asuviin nähden niin työpaikan hankinnan, asunnon, koulutuksen kuin sosiaalisen turvallisuudenkin suhteen. Yhteiskunnan palvelut on mitoitettava ja suunnattava paluumuuttajien tarpeita silmälläpitäen. Paluumuutto - ongelmia tarkastellaan mietinnössä yhteiskuntapolitiikan eri osalohkojen toimintojen sekä paikallisten viranomaisten yhteistoiminnan kannalta. Tältä pohjalta mietinnössä esitetään eri hallinnonaloille toimenpiteitä paluumuuton edellytysten parantamiseksi ja paluumuuttajien sopeuttamiseksi kotimaan yhteiskuntaelämään.

Neuvottelukunnan toimenpide-ehtotukset on suunnattu ensisijaisesti Ruotsista palaavia ajatellen. Mietinnössä on kuitenkin pyritty ottamaan huomioon myös muualta tapahtuva paluumuutto. Tiedottamisella on todettu olevan tärkeä merkitys onnistuneen paluumuuton edellytysten turvaamisessa ja sitä esitetään lisättäväksi ja kehitettäväksi sekä Suomessa että Ruotsissa. Keskeisenä tavoitteena toimenpide-ehtotuksissa on paikallistason viranomaisten yhteistyön käynnistäminen ja tiivistäminen paluumuuttajien kannalta tärkeissä kysymyksissä.

Ulla Salonen

Paluumuuttoseminaari Hanasaaressa

Espoon Hanasaaressa pidettiin 19-20.4.1982 ruotsinsuomalaisten paluumuuttajien ongelmia käsittelevä seminaari, jonka järjestäjinä olivat Kesälukioseura ry ja Hanasaaren kulttuurikeskus. Seminaarin ohjelmaan sisältyivät kaikki paluumuuton keskeiset ongelma-alueet: työ, asuminen, koulutus ja sosiaaliset kysymykset. Osallistujia oli kaikkiaan lähes 80, joista pääosa edusti eri hallinnonaloja ja kuntia.

Suomen ja Ruotsin välisen muuttoliikkeen voimakkuuden ja suunnan todettiin riippuvan ensisijaisesti Ruotsin työmarkkinatilanteesta. Muutto- ja työllisyystilastoista voidaan päätellä, että Ruotsin työllisyystilanteen parantuessa muuttoliike kääntyy Ruotsille muuttovoittoiseksi ja vastaavasti työllisyystilanteen heiketessä Ruotsissa lisääntyy paluumuutto Suomeen. Näin tapahtuu Suomen työllisyystilanteesta riippumatta ja näyttääkin siltä, että suomalaiset ovat mieluummin työttöminä kotimaassaan kuin muualla. Ruotsin heikkoihin talousnäkyymiin perustuen paluumuuton arvioitiin jatkuvan edellisen vuoden tapaan muuttovoittoisena myös v. 1982 (v. 1981 Ruotsista palanneita oli 11 617 ja Ruotsiin muuttaneita 6 919). Tähän viittaavat myös viimeisimmät saatavissa olevat muuttotilastot. Seminaarissa arveltiin Suomen muuttovoiton jatkuvan niin kauan, kuin Ruotsin taloudellinen tilanne pysyy kireänä.

Muuttoliikkeen ja Ruotsin työllisyystilanteen välinen riippuvuus ei merkitse sitä, että paluun syyt yksittäisen muuttajan kokemana liittyisivät yksinomaan tai edes ensisijaisesti työttömyyteen. Seminaarissa arvioitiin, että Ruotsin työllisyystilanne toimii pikemminkin eräänlaisena muuton laukaisevana tekijänä tilanteessa, jossa yksilö ei työllisyyden osalta varsinaisesti voita eikä menetä mitään palatessaan, koska työllisyystilanne on molemmissa maissa heikko. Tällaisessa tilanteessa yksilö todennäköisesti arvioi tuttuun sosiaaliseen, kielelliseen ja kulttuuriseen ympäristöön muuttamalla "voittavansa" ns. elämän laatuun liittyvissä tekijöissä. Seminaarissa todettiinkin ns. pehmeiden arvojen olevan keskeisiä paluumuutossa, kun taas maastamuutossa korostuvat ensisijaisesti aineelliset tekijät.

Muuton käytännön järjestelyihin liittyvät vaikeudet katsottiin paluumuuton helpoimmin ja suhteellisen vähäisin resurssein ratkaistaviksi ongelmiksi. Tältä osin pidettiin tärkeänä mm. tiedotustoiminnan lisäämistä paitsi palaajille itselleen, myös paluuasioita käsitteleville viranomaisille erityisesti paikallistasolla. Muuttoon liittyvää "paperisotaa" taas voitaisiin vähentää ja yksinkertaistaa viranomaisten välistä yhteistyötä ja atk-tekniikan hy-

väksikäyttöä kehittämällä sekä asioiden käsittelyä keskittämällä esim. työvoimatoimistoihin. Muuton taloudellisen tuen lisäämistä pidettiin myös tärkeänä.

Paluumuuton keskeisimmät ja samalla vaikeimmat ratkaistavissa olevat ongelmat liittyvät työn ja asunnon saantiin. Niiden osalta paluumuuttajia ei kuitenkaan voida asettaa erityisasemaan muuhun väestöön verrattuna. Työllisyysongelmaa lisää vielä se, että paluumuutto suuntautuu huomattavassa määrin juuri niille alueille, joilla työllisyystilanne on heikoin. Asuntojen osalta keskeisenä ongelmana on vuokra-asuntojen vähäisyys erityisesti suurimissa asutuskeskuksissa. Haja-asutusalueilla taas voi muodostaa ongelmia se, että palaajat sitovat itsensä asuntolainoin alueille, joissa huono työllisyystilanne saattaa muodostua uudelleenmuuttopainetta aiheuttavaksi tekijäksi. Näiden ongelmien lisäksi palaaja kohtaa ympäristön sosiaaliseen suhtautumiseen ja poissaolon aikana muuttuneeseen ympäristöön liittyviä sopeutusvaikeuksia ja viihtymättömyyttä. Lisäksi tulevat, usein Ruotsissa syntyneiden, lasten koulunkäyntiin liittyvät ongelmat, joiden merkitystä vielä korostaa se, että lasten koulunkäynti näyttää olevan yksi keskeisimmistä paluun syistä.

Seminaarissa ilmeni, että paluun ongelmat tiedostetaan tällä hetkellä varsin hyvin. Keinot ongelmien ratkaisemiseksi sen sijaan usein puuttuvat tai pikemminkin ne ovat niin laaja-alaisia ja koko yhteiskuntaan vaikuttavia, että niiden toteuttaminen on käytännössä vaikeaa ja hidasta. Juuri ennen seminaaria julkistetussa ja seminaarissa esitellyssä siirtolaisasiain neuvottelukunnan paluumuuttoa käsittelevässä mietinnössä on kuitenkin tehty lukuisia konkreettisia ja kannatettavia ehdotuksia paluumuutosta aiheutuvien ongelmien vähentämiseksi.

Mainittuun mietintöön viitaten seminaarissa todettiin, että paluumuuttopolitiikassa on lähdettävä periaatteesta, jonka mukaan ketään ei houkutella palaamaan, mutta jokaisella on kuitenkin oltava oikeus palata. Tämä merkitsee ennen muuta paluuseen liittyvien riskitekijöiden, ts. paluun esteiden poistamista, jotta muutto voisi tapahtua taloudellisesti ja sosiaalisesti turvatuissa olosuhteissa. Paluumuuttajia ei kuitenkaan tule asettaa muihin kansalaisiin nähden erityisasemaan esim. työpaikan, asunnon, koulutuksen tai sosiaalisten palvelujen saannissa.

Kaiken kaikkiaan seminaari oli sisällöltään hyvin antoisa tarkastellessaan paluumuuttoa monipuolisesti ja kokonaisvaltaisesti. Seminaarin kannalta ehkä valitettavinta oli se, että osallistujien joukossa ei ollut kovinkaan paljon paluumuuton kanssa käytännön tasolla tekemisiin joutuvien kuntien viranomaisia, jotka tällä hetkellä ehkä kaikkein

eniten kaipaisivat paluumuuttoon liittyvää tietoutta. Tämä puute ei kuitenkaan johtunut seminaarin järjestäjistä, vaan ehkä lähinnä siitä, että kuntata-solla ei ole vielä riittävästi tiedostettu paluumuu-

tossa ilmeneviä ongelmia.

Jouni Korkiasaari

* * *

VALMISTUMASSA OLEVAT JULKAISUT

MUUTTOLIIKESYMPOSIUM 1980

Hotelli Rantasipi Turku
19.-21.11.1981

Esitelmät ja keskustelut

toimittaneet: Olavi Koivukangas
Kai Lindström
Raimo Narjus

Siirtolaisuustutkimuksia A 8, Turku 1982,
s. 402.

Symposiumin raportti valmistuu kesäkuun alussa. Se postitetaan alustajille ja symposiu-missa mukana olleille heti ilmestymisen jäl-keen. Muuten julkaisua voi tilata Siirtolai-suusinstituutista hintaan 50 mk.

Muuttoliikesymposium 1980 oli jatko- ja seurantatilaisuus vuonna 1975 pidetylle Muuttoliikesymposium 1975:lle, jonka esi-telmät ja keskustelut on julkaistu raportissa:

MUUTTOLIIKESYMPOSIUM 1975

Esitelmät ja keskustelut
Ruissalon kongressibotelli Turku
20.-21.11.1975

toimittaneet: Olavi Koivukangas
Raimo Narjus
Sakari Sivula

Siirtolaisuustutkimuksia A 4, Vaasa 1976,
s. 186 (30 mk).

Oheisena Muuttoliikesymposium 1980-rä-portin sisällyslue-telo - tarkempi esittely Siirtolaisuus-Migration 3/1982:ssa.

SISÄLLYSLUETTELO

1. SYMPOSIUMIN AVAUS. . . . .
Seutukaavajohtaja Raimo Narjus

2. TURUN KAUPUNGIN TERVEHDYS . . . . .
Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Heikki Löyttyniemi

3. VALTIOVALLAN TERVEHDYS . . . . .
Sisäministeri Eino Uusitalo

4. TÄYTTÄÄKÖ MUUTTOLIIKETUTKIMUS
TIEDON TARPEEN? . . . . .
Johtaja Olavi Koivukangas

5. MUUTTOON LIITTYVIEN YKSILÖLLIS-
TEN, SOSIAALISTEN JA MIELENTERVEY-
DELLISTEN TEKIJÖIDEN HUOMIOON
OTTAMINEN MAASSAMUUTON OHJA-
UKSESSA . . . . .

- 1 Työryhmäalustukset
  - 1.1 Yksilölliset ja sosiaaliset tekijät . . . . .
Toimistopäällikkö Pentti Vaarama
  - 1.2 Mielenterveydelliset tekijät . . . . .
Alustajat .1.2.1 Tutkimussihteeri Maila Upanne
.1.2.2 LL Jorma Piha

- 2 Johtopäätökset . . . . .
  - 2.1 Työryhmäraportti. . . . .
  - 2.2 Keskustelussa esiin tulleita näkökohtia . . . . .
  - 2.3 Tiedontarve . . . . .

6. MUUTTOLIIKKEEN SYYT EILEN - TÄ-
NÄÄN - HUOMENNA . . . . .

- 1 Työryhmäalustukset . . . . .
Alustajat .1.1 FM Esa Vainio
.1.2 VTK Pertti Rannikko

- 2 Johtopäätökset . . . . .
  - 2.1 Työryhmäraportti. . . . .
  - 2.2 Tiedontarve . . . . .

7. MAASSAMUUTTO VAI SIIRTOLAIUUS?

- 1 Työryhmäalustus . . . . .
Erikoistutkija Pekka Huuhtanen
- 2 Johtopäätökset . . . . .

- .2.1 Työryhmäraportti. . . . .
- .2.2 Keskustelussa esiin tulleita näkökohtia . . . . .
- .2.3 Tiedontarve . . . . .

8. KAUPUNKISEUDUN MUUTTOLIIKKEEN UUDET PIIRTEET

- 1 Työryhmäalustukset . . . . .
Alustajat .1.1 Suunnittelija Mauri Nie-
minen
.1.2 VTK Timo Savaspuro

- 2 Johtopäätökset . . . . .

- .2.1 Työryhmäraportti. . . . .
- .2.2 Keskustelussa esiin tulleita näkökohtia. . . . .
- .2.3 Tiedontarve . . . . .

9. TUOTTAVUUDEN KEHITYKSEN JA MAAS- SAMUUTON VÄLISET YHTEYDET

- 1 Kansantaloudellinen näkökulma . . . . .
Ylijohtaja Timo Relander

- 2 Kunnallistalous ja muuttoliike . . . . .
Alustajat .2.1 Varatoim.joht. Eero Koi-
vukoski
.2.2 Kunnanjoht. Aarno Latva-
la

- 3 Maassamuutto ja elinkeinoelämän toiminta-
edellytykset . . . . .
Toim.joht. Stig H. Hästö

- 4 Työryhmäalustus . . . . .
Tutkimussihteeri Mauri Kavonius

- 5 Johtopäätökset . . . . .
  - 5.1 Työryhmäraportti. . . . .
  - 5.2 Keskustelussa esiin tulleita näkökohtia. . . . .
  - 5.3 Tiedontarve . . . . .

10. MAASEUTUKYLIEN ONGELMAT

- 1 Työryhmäalustukset . . . . .
Alustajat .1.1 Prof. Lauri Hautamäki
.1.2 Prof. Uuno Varjo
.1.3 VTK Eero Uusitalo

- 2 Johtopäätökset . . . . .
  - 2.1 Työryhmäraportti. . . . .
  - 2.2 Keskustelussa esiin tulleita näkökohtia. . . . .
  - 2.3 Tiedontarve . . . . .

11. VÄESTÖPOLIITIIKAN UUDET KEINOT

- 1 Työryhmäalustukset . . . . .

- Alustajat .1.1 Toim.joht. Jouko Hulkko
.1.2 Dos. Riitta Auvinen
.1.3 Apul.prof. Maija-Liisa
Koski
.1.4 Osastopääll. Paavo Ruuhi-
järvi
.1.5 VTL Mikko A. Salo
.1.6 MMT Jarl Lindgren

- 2 Johtopäätökset . . . . .

- .2.1 Työryhmäraportti. . . . .
- .2.2 Keskustelussa esiin tulleita näkökohtia. . . . .
- .2.3 Tiedontarve . . . . .

12. ALUERAKENTEEN KEHITTÄMINEN JA PALVELUJEN SAAVUTETTAVUUS

- 1 Valtakunnantasolla . . . . .
Ylijohtaja Olavi Syrjänen

- 2 Maakuntatasolla . . . . .
Johtaja Juha Talvitie

- 3 Paikallistasolla . . . . .
  - 3.1 Korkeakoulutus ja aikuiskasvatus . . . . .
Tutkija Paula Tuomiokoski-Leskelä
  - 3.2 Kulttuuripalvelut . . . . .
YL Anita Kangas
  - 3.3 Terveyspalvelut . . . . .
Hallintoyli lääkäri Risto Lahesmaa

- 4 Työryhmäalustukset . . . . .
Alustajat .4.1 Johtaja Juha Talvitie
.4.2 Seutukaavajohtaja Raimo
Narjus

- 5 Johtopäätökset . . . . .

- .5.1 Työryhmäraportti. . . . .
- .5.2 Keskustelussa esiin tulleita näkökohtia. . . . .
- .5.3 Tiedontarve . . . . .

13. YHTEISKUNTAPOLIITIISET TAVOIT- TEET MAASSAMUUTON OHJAUKSESSA

- 1 Maassamuuton ohjaus ja yksilö
-käytetyt ja käytettävät keinot

- 1.1 Perhepolitiikka ja väestön kehitys . . . . .
Toim. joht. Jaakko Itälä
- 1.2 Asuntopolitiikka . . . . .
Pääjohtaja Pekka Alanen
- 1.3 Työvoimapolitiikka. . . . .
Toimistopäällikkö Altti Majava
- 1.4 Aluepolitiikka . . . . .
Apul.osastopääll. Antti Uusi-Hakala
- 1.5 Pääomavirtojen alueellinen ohjautuminen . . . . .

1.6	Pääjohtaja Veikko Makkonen Vaihtoehtoiset linjat maassamuuton ohjauksessa . . . . . Seutukaavajohtaja Eero Kuosmanen
.2	Työryhmälustus . . . . . Apul.prof. Olli Kultalahti
.3	Johtopäätökset . . . . .
.3.1	Työryhmäraportti. . . . .
.3.2	Keskustelussa esiin tulleita näkökohtia. . . . .
.3.3	Tiedontarve . . . . .
14.	RUOTSINKIELISEN VÄESTÖN ASEMA MAASSAMUUTOSSA
.1	Työryhmälustukset . . . . . Alustajat .1.1 Kunnanjoht. Håkan Nordman .1.2 Tutkimusjoht. Tom Sandlund
.2	Johtopäätökset . . . . .
.2.1	Työryhmäraportti. . . . .
.2.2	Tiedontarve . . . . .
15.	MUUTTOLIIKE JA YMPÄRISTÖ
.1	Terveellinen asumisympäristö . . . . . Prof. Tuomas Peltonen
.2	Elintaso vai ympäristön laatu? . . . . . Prof. Erkki Asp

.3	Ympäristön vaikutus ihmisen viihtyvyyteen ja valintoihin . . . . .
.3.1	Aineellinen ympäristö . . . . . Prof. Jere Maula
.3.2	Henkinen ympäristö . . . . . Vt.prof. Martti Lindqvist
.4	Työryhmälustukset . . . . .
.4.1	Alueeseen liittyvät häiriötekijät ja niiden poistaminen . . . . . Alustajat .4.1.1 Dos. Kyösti Urponen .4.1.2 YM Hannu Valtonen
.4.2	Terve elinympäristö ja sen ehdot . . . . . Alustajat .4.2.1 Apul.op. Raili Peltonen .4.2.2 Apul.prof. Kari Salavuo
.5	Johtopäätökset . . . . .
.5.1	Työryhmäraportti. . . . .
.5.2	Keskustelussa esiin tulleita näkökohtia. . . . .
.5.3	Tiedontarve . . . . .
16.	YKSILO JA MUUTTOLIIKE – PÄÄTTÄJÄN VASTUU IHMISESTÄ MUUTTOLIIKKEEN OHJAUKSESSA Apul.prof. Olli Kultalahti
17.	YHTEENVETO MUUTTOLIIKESYMPOSIUMIN TEEMA-ALUEISTA . . . . . Johtaja Olavi Koivukangas
18.	SYMPOSIUMIN PÄÄTÖSSANAT . . . . . Prof. Vilho Niitemaa
	LIITTEET . . . . .

**SUOMALAISET JÄÄMEREN RANNOILLA
FINNENE VED NORDSHAVETS STRENDER**

*Kveeniseminaari 9.-10.6.1980 Rovaniemi
Kveneseminaret i Rovaniemi 9.-10.6.1980*

*Toim. Maija-Liisa Kalbama
Red. Maija-Liisa Kalbama
Turku 1982, s. 216, kuvitettu, illustrert*

Suomen ja norjankielinen kveeniseminaarin raportti valmistuu kesäkuun alussa. Se postitetaan alustajille heti ilmestymisen jälkeen. Muuten julkaisua voi tilata Siirtolaisuusinstituutista hintaan 50 mk. Oheisena raportin sisällysluettelo - tarkempi esittely ilmestyy Siirtolaisuus-Migration lehdessä 3/1982.

SISÄLLYSLUETTELO

AVAUSPUHEENVUOROT
Seminaarin Avaus
Olavi Koivukangas

Pohjoismaiden Neuvoston, Suomen valtuuskunnan tervehdys
Elsi Hetemäki-Olander

Rovaniemen kaupungin tervehdys
Tuure Salo

KVEENIKYSYMYKSEN HISTORIALLISTA TAUSTAA

Ruijan suomalaisastuksen historian päälinjoja
Mauno Jokipii

Suomalaisesta kveenitutkimuksesta
Samuli Onnela

"Suomalainen vaara" -Pohjoisen rajaongelmia ja vähemmistöpolitiikkaa 1870-1940
Knut Einar Eriksen ja Einar Niemi

Lestadiolaisuus - Pohjoiskalotin ilmiö
Pekka Raittila

Keskustelussa esiintulleita näkökohtia

KULTTUURIPERINNE JA SEN TUTKIMUS

Kveenikulttuurin tutkimus ja vaaliminen
Einar Niemi

Kveenikulttuuri tänään ja huomenna
Hans Kr. Eriksen

Den finsk- och norskspråkiga rapporten om kvänseminaret i Rovaniemi utkommer i början av juni. Vi skickar den omedelbart till föredragshållarna. Publikationen kan beställas vid Migrationsinstitutet, pris 50 Fmk. Vi publicerar nu innehållsförteckningen och den noggrannare presentationen i följande nummer.

INNHOLDSFÖRTEGNELSE

ÅPNINGSINNLEGG
Seminarets åpning
Olavi Koivukangas

Hilsen fra Finlands delegasjon ved Nordisk Råd
Elsi Hetemäki-Olander

Rovaniemi bys hilsen
Tuure Salo

KVENESPØRSMÅLETS HISTORISKE BAKGRUNN

Finsk bosetning i Nord-Norge - historiske hovedlinjer
Mauno Jokipii

Om den finske kveneforskningen
Samuli Onnela

"Den finske fare" - grenseproblemer og minoritetpolitikk i Nord (1870-1940)
Knut Einar Eriksen og Einar Niemi

Læstadianismen - et norkalottfenomen
Pekka Raittila

Synspunkter som kom frem i løpet av diskusjonen

KULTURARVEN OG FORSKNINGEN SOM BERØRER DEN

Kvensk kulturforskning og vernearbeid
Einar Niemi

Kansankulttuurista
Håvard Dahl Bratrein

Näkökohtia Pohjois-Norjan kansankulttuurin tutkimuksesta ja keräämisestä
Lassi Saressalo

Keskustelussa esiintulleita näkökohtia

KVEENIEN KIELI KVEENIKULTTUURIN OSANA

Kveenien kielestä
Pertti Virtaranta

Kveenien kielen tutkimuksesta
Anna-Riitta Lindgren

Kveenit sosiolingvistisen tutkimuksen kohteena
Marjut Aikio

Keskustelussa esiintulleita näkökohtia

KULTTUURIMAANTIEDE JA SOSIAALITIE-
TEET

Keitä kveenit olivat?
Ivar Björklund

Pohjanperä kulttuurimaantieteen näkökulmasta
Uuno Varjo

Keskustelussa esiintulleita näkökohtia

SEMINAARIN LOPPUPÄÄTELMÄ

Yleiskeskustelussa esiintulleita näkökohtia

Seminaarin päätöspanat
Terttu Kärkkäinen

OSANOTTAJALUETTELO

Kvensk kultur i dag og i morgen
Hans Kr. Eriksen

Folkekultur
Håvard Dahl Bratrein

Synspunkt på forskning og innsamling av folkekulturen i Nord-Noreg
Lassi Saressalo

Synspunkter som kom frem i løpet av diskusjonen

KVENENES SPRÅK SOM DEL AV KVENEKULTUREN

Om kvenenes språk
Pertti Virtaranta

Forskning som gjelder kvenenes språk
Anna-Riitta Lindgren

Kvenene som objekt for sosiolingvistisk forskning
Marjut Aikio

Synspunkter som kom frem i løpet av diskusjonen

KULTURGEOGRAFI OG SOSIALVITENSKAPER

Hvem var kvenene?
Ivar Björklund

Det nordligste Norden sett fra kulturgeografisk synsvinkel
Uuno Varjo

Synspunkter som kom frem i løpet av diskusjonen

SLUTTINNELEGG

Synspunkter som kom frem i fellesdiskusjonen

Innlegg ved seminarets avslutning
Terttu Kärkkäinen

DELTAKERFORTEGNELSE

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON SAAPUNEITA JULKAISUJA PUBLICATIONS RECEIVED

Aiheala: Siirtolaisuus ja maassamuutto
Subject: Migration movements

BENNETT, D. Gordon and GADE, Ole, Geographic perspectives in Migration Research. A Bibliographical Survey. University of North Carolina at Chapel Hill. Studies in Geography. No 12, 1979.

Invandring och kommunal ekonomi. Rapport från en arbetsgrupp inom bostadsstyrelsen, socialstyrelsen, statens invandrarverk och länsstyrelsen i Stockholms län. Statens Invandrarverk, february 1982.

JACKSON, Mary E., The Germans in Queensland during the nineteenth century. Copied by University Libraries Central Library for Supply under S. 50 of Copyright Act 1968. On 24 Aug. 1981.

KARNI, Michael (ed.), Finnish Diaspora I & II. Papers of the FINN FORUM conference held in Toronto, Ontario, Canada. November 1.-3.11.1979. Toronto 1981.

KLEINSCHMITH, M. A. Migration and Settlement Schemes in Queensland. Final Honours Thesis. Copied by university of Qld Libraries. Central Library for Supply under S. 50 of Copyright Act. 1968. On 24 Aug. 1981.

KRITZ, Keely and Tomasi, Global trends in Migration. Theory and Research on International Population Movements. Center for Migration Studies of New York, Inc. 1981.

Kymenlaakson muuttoliike 1960- ja 1970-luvuilla, syitä ja seurauksia. Kymenlaakson seutukaavaliiton tutkimuksia B: 58. Kotka 1982.

LASONEN, Kari, Siirtolaisoppilas Ruotsin koulu-

yhteisössä. Sosiometrinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 44. Jyväskylä 1981.

Multietniska symposier i Åbo vid migrationsinstitutet, Åbo Akademi och Turun yliopisto den 10-12 September 1981. Uppsala universitet. Humanistiska fakulteten. Multietniska samordningskommittén (MEKS).

Muuttoliikkeiden ja sosiaalisen kehityksen väliset yhteydet. Suomen teollistumisen alusta maan itsenäistymiseen. Suomen Akatemian tutkimusprojektin No 29 loppuraportti I. Julkaisija Turun yliopiston historian laitos. Turku 1982.

PORCHER, Louis, The Education of the Children of Migrant Workers in Europe: interculturalism and teacher training. Concil of Europe. Strasbourg 1981.

Siirtolaisasiain neuvottelukunnan mietintö VI. Ulkomaalaisten osallistuminen valtiollisiin vaaleihin. Komiteamietintö 1981:60. Helsinki 1981.

Siirtolaisasiain neuvottelukunnan mietintö VII. Paluumuutto. Komiteamietintö 1982:14. Helsinki 1982.

SOPEMI: Continous reporting system on Migration by OECD. 1980-report. Paris 1981.

TOMKYS, R.L.L. Queensland Immigration 1895-1968. Copied by university of Qld Libraries. Copyright Act 1968. on 24 Aug. 1981.

Turkish Women - background and living conditions. Statens Invandrarverk. Mars 1982.

Muutto takaisin kotiin. Mitä ongelmia kotiinpalava Ruotsin siirtolainen kohtaa? Vaasan läänin seutukaavaliiton julkaisuja sarja D:4 1981.